

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 27 квітня 2017 року
(протокол №12)

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр і назва спеціальності)

**Бердянськ
2017 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

кандидат економічних наук, доцент Костенко Г.П.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “20” квітня 2017 року, протокол №8

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Предметом навчальної дисципліни є загальна теорія бухгалтерського обліку, що дозволяє використати можливості навчального процесу для засвоєння студентами основ бухгалтерського обліку, оволодіння національною методикою формування економічної інформації в системі бухгалтерського обліку й звітності, осмислення економічної суті господарських операцій і процесів, формування елементарних навиків пошуку, оцінки й практичного використання облікової інформації у повсякденній економічній роботі.

Міждисциплінарні зв'язки: передуює вивченню дисциплін «Фінанси», «Планування бізнесу» «Економіка і організація інноваційної діяльності», «Оцінка ефективності малого підприємства», після вивчення дисциплін «Економіка підприємства», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Основи підприємництва», «Регіональна економіка».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» є формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Бухгалтерський облік» є вивчення методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентостей:

Загальні

Системні: Здатність до навчання.

Здатність працювати самостійно і автономно.

Спеціальні (фахові, предметні)

Володіння прикладними знаннями та навичками:

Здатність аналізувати та інтерпретувати фінансову, бухгалтерську та іншу інформацію, що міститься у звітності українських підприємств, зарубіжних транснаціональних корпорацій різних форм власності організацій, відомств і використовувати отримані відомості для прийняття управлінських рішень.

Та демонструвати такі результати навчання:

Здатність користуватися нормативними документами у своїй професійній діяльності, готовність до дотримання чинного законодавства та вимог нормативних документів.

Здатність використовувати професійні знання, вміння, навички для розв'язання практичних завдань в галузі підприємницької діяльності і торгівлі.

Здатність отримувати, аналізувати інформацію про розвиток підприємств та визначати зміст, етапи його діяльності.

Здатність аналізувати та інтерпретувати фінансову, бухгалтерську та іншу інформацію, що міститься у звітності українських підприємств, зарубіжних транснаціональних корпорацій різних форм власності організацій, відомств і використовувати отримані відомості для прийняття управлінських рішень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4/120 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод.

Теорія бухгалтерського обліку, її зв'язок з іншими дисциплінами. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Поняття господарського обліку: вимірники, що застосовуються. Види господарського обліку. Мета та основні принципи побудови бухгалтерського обліку. Державне регулювання обліку в Україні. Вимоги до бухгалтерського обліку, його функції. Предмет та метод бухгалтерського обліку.

Тема 2. Бухгалтерський баланс.

Поняття балансу. Зміст та будова бухгалтерського балансу. Зміни у бухгалтерському балансі, що обумовлені впливом господарських операцій під час здійснення діяльності підприємства. Значення балансу для управління підприємством та проведення аналізу його фінансового стану.

Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.

Сутність та призначення бухгалтерських рахунків. Будова бухгалтерських рахунків. Характеристика активних, пасивних та активно-пасивних рахунків. Сутність та призначення подвійного запису. Рахунки синтетичного та аналітичного обліку. Класифікація рахунків: за економічним змістом, за призначенням та структурою. Застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Тема 4. Оцінювання та калькуляція.

Оцінка як система вартісного виміру. Сутність та значення оцінки у бухгалтерському обліку. Види оцінки та види вартості, принципи оцінки об'єктів обліку. Калькуляція у системі бухгалтерського обліку.

Тема 5. Документація та інвентаризація як елементи методу бухгалтерського обліку

Основні поняття щодо документів та бухгалтерської документації. Правовий й економічний зміст бухгалтерських документів. Значення та класифікація документів. Документообіг, його сутність та організація. Вимоги, що пред'являються до зберігання документів. Завдання, значення та види інвентаризації. Процедура проведення та порядок оформлення результатів інвентаризації. Відображення результатів проведеної інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема 6. Облікові реєстри та форми бухгалтерського обліку.

Суть, призначення та будова облікових реєстрів. Види і форми бухгалтерських реєстрів. Способи, техніка запису та виправлення помилок у бухгалтерських

регістрах. Форми бухгалтерського обліку, їх розвиток. Планування облікової роботи на підприємстві. Створення архіву на підприємстві та організація його роботи.

Тема 7. Облік необоротних активів.

Регулювання порядку обліку та руху необоротних активів. Класифікація необоротних активів. Шляхи надходження основних засобів на підприємство. Надходження основних засобів за грошові кошти та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Самостійне виготовлення основних засобів та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Безоплатне отримання основних засобів та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Отримання основних засобів у якості внеску до статутного капіталу та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Придбання основних засобів шляхом обміну на подібні активи та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Експлуатація основних засобів. Технічне обслуговування та ремонт основних засобів, відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Модернізація та реконструкція основних засобів, відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Ремонт орендованих основних засобів, відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Амортизація основних засобів: методи нарахування амортизації та відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Вибуття основних засобів, відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Первинні документи, за допомогою яких відображається надходження, рух та вибуття основних засобів.

Тема 8. Облік запасів.

Визначення запасів. Відображення інформації щодо запасів на рахунках бухгалтерського обліку. Первісна оцінка запасів в обліку. Придбання запасів за грошові кошти та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Виготовлення запасів власними силами, розрахунок виробничої собівартості продукції: відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Отримання запасів у якості внеску до статутного капіталу та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Отримання запасів безоплатно та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Отримання запасів шляхом обміну на інші запаси та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Вибуття запасів та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку. Оцінка запасів на дату балансу. Організація обліку запасів на підприємстві. Малоцінні та швидкозношувальні предмети (МШП), які відносяться до оборотних активів. Бухгалтерський облік малоцінних та швидкозношувальних предметів (МШП).

Тема 9. Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості.

Визначення грошових коштів та їх класифікація для цілей обліку. Облік готівкових коштів у національній валюті: облік грошових коштів у касі підприємства; ліміт каси; операції з готівкою у касі підприємства; особливості розрахунків готівкою із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій (РРО), книг обліку розрахункових операцій (КОРО) та розрахункових книжок (РК). Відображення касових операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Порядок здійснення безготівкових розрахунків. Відображення операцій з безготівковими грошовими коштами у бухгалтерському обліку. Поняття дебіторської заборгованості Поточна дебіторська заборгованість та її відображення у бухгалтерському обліку. Резерв сумнівних боргів. Списання безнадійної дебіторської заборгованості. Поточна дебіторська заборгованість, не

пов'язана з реалізацією товарів (робіт, послуг) та її відображення у бухгалтерському обліку. Довгострокова дебіторська заборгованість, її відображення в обліку та звітності.

Тема 10. Облік фінансових інвестицій.

Види фінансових інвестицій. Первісна оцінка фінансових інвестицій. Довгострокові фінансові інвестиції. Оцінка фінансових інвестицій на дату балансу. Відображення фінансових інвестицій за справедливою вартістю. Відображення фінансових інвестицій методом участі в капіталі. Облік операцій між інвестором та об'єктом інвестування. Поточні фінансові інвестиції, їх облік на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема 11. Облік власного капіталу.

Визначення та структура власного капіталу. Функції власного капіталу. Джерела формування власного капіталу. Статутний капітал акціонерних товариств. Відображення інформації щодо власного капіталу на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема 12. Облік зобов'язань.

Загальні поняття зобов'язань. Довгострокові кредити банків. Відображення операцій з довгостроковими банківськими кредитами у бухгалтерському обліку. Облік зобов'язань за довгостроковими облигаціями на рахунках бухгалтерського обліку. Облік інших довгострокових зобов'язань. Облік поточних зобов'язань. Особливості операцій щодо надання банківських кредитів. Відображення операцій з короткостроковими банківськими кредитами у бухгалтерському обліку та звітності. Облік короткострокової кредиторської заборгованості з розрахунків з постачальниками та підрядниками. Облік поточних зобов'язань з бюджетом. Відображення розрахунків з учасниками, розрахунків за іншими операціями.

Тема 13. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу.

Економічна сутність оплати праці та її форми, державне регулювання. Порядок відображення в обліку розрахунків з оплати праці: первинні документи та рахунки. Утримання з заробітної плати та нарахування єдиного соціального внеску, податку на доходи фізичних осіб та інших відрахувань. Відображення розрахунків з оплати праці, податків та внесків, пов'язаних з оплатою праці, у бухгалтерському обліку.

Тема 14. Облік витрат діяльності підприємства.

Облік операційних витрат. Облік адміністративних витрат. Облік витрат на збут. Облік інших операційних витрат. Облік витрат іншої діяльності. Облік фінансових витрат. Облік витрат від участі в капіталі. Облік інших витрат.

Тема 15. Облік доходів і фінансових результатів.

Визнання та класифікація доходів. Організація обліку доходів. Облік від реалізації. Облік інших операційних доходів. Облік доходів від участі в капіталі. Облік інших фінансових доходів. Облік інших доходів. Облік страхових платежів. Облік доходів майбутніх періодів. Облік фінансових результатів діяльності. Облік прибутку підприємства.

Тема 16. Фінансова звітність.

Фінансова звітність підприємства. Основні вимоги, які пред'являються фінансовій звітності і принципи її складання. НП(С)БУ №1 «Загальні вимоги до фінансовій звітності». Склад фінансовій звітності, її пред'явлення і оприлюднення. Форми фінансової звітності. Бухгалтерський баланс (форма №1). Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (форма №2). Звіт про рух грошових коштів (форма №3). Звіт про власний капітал (форма №4). Виправлення помилок і зміни в фінансовій звітності.

3. Рекомендована література

1. «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Атамас П. Фінансовий облік. Практикум / Під ред. А. Атамас. – К. : Центр навчальної літератури, 2013. – 444 с.
3. Бухгалтерський облік : підруч. / Р.Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 480 с.
4. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності : посібник / Чернікова І.Б., Дергільова Г.С., Нестеренко І.В. – Х. : Видавництво «Форт», 2015. – 200 с.
5. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Н.С. Акімова, О.В. Топоркова, Т.А. Наумова, Н.С. Ковалевська, І.В. Янчева, В.В. Янчев – Х. : «Видавництво «Форт» , 2016. – 447с.
6. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік. 2-е вид., перероб. і доп. Навч. посіб. / Н.В. Гудзь, П.Н. Денчук, Р.В. Романів. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 424 с.
7. Давидюк Т.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник / Т.В. Давидюк, О.В. Манойленко, Т.І. Ломаченко, А.В. Резніченко. – Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 392 с.
8. Маргасова В. Удосконалення методики та організації обліково-економічної роботи в сучасних умовах господарювання: монографія / В. Маргасова, В. Гливенко. – К. : Кондор, 2016. – 244 с.
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
10. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 2 «Консолідована фінансова звітність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>
11. Основні засоби. Облік особливих операцій / [В. Карпова, Д. Ковальов, А. Василенко, З. Куриляк, І. Назарбаєва] – К. : Газета «Все про бухгалтерський облік», 2016. – 336 с.
12. План рахунків бухгалтерського обліку. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку. – К. : Алерта, 2016. – 418 с.
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. – К. : Алерта, 2016, – 304 с.
14. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник / Н.М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2016, – 928 с.
15. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

16.Шара Є.Ю. Фінансовий облік I : навч. посібник / Є.Ю. Шара, І.Є. Соколовська-Гонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. – К. : Центр учб. літ., 2016. – 336 с.

4. Методи навчання:*обираються із наведених.
лекція, демонстрування, практичні роботи, метод письмового контролю.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен.

6. Система оцінювання _____

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BС (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FХ (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни